

REYNAERTKRONIEK 2015

RIK VAN DAELE

23 01 15

Hulst was in 2015 voorzitter van het Intergemeentelijk project Het land van Reynaert, een grensoverschrijdend samenwerkingsverband tussen twaalf Reynaertgemeenten in Oost- en Zeeuws-Vlaanderen en het Reynaertgenootschap. In januari en februari was in de meest Vlaamse van de Nederlandse steden een tentoonstelling te zien met het Reynaertwerk van Kris de Roover, de illustrator van het stripverhaal dat in 1999 door het IGP werd uitgegeven (tweede druk in 2007).

14 02 15

Ruim 120 aanwezigen luisterden tijdens de 23ste Herman Heyselezing in Stekene naar de jonge Gentse archeoloog Philippe de Smedt (laureaat van de *Eos Gouden Pipet 2013*), die in een knappe lezing verslag uitbracht van de nieuwe scantechnieken die de Universiteit Gent ontwikkelde op de sites van de abdij van Boudelo (Klein-Sinaai/Stekene) en Stonehenge. Tijdens het tweede gedeelte van het programma maakte de grootvader van de spreker, beeldhouwer Albert de Smedt (*30 juli 1927), de verrassing van zijn leven mee. Eerst aanhoorde hij een laudatio door Marcel Ryssen en nadien vernam hij tot zijn eigen verbazing dat Luc Tuymans, een van de belangrijkste beeldende kunstenaars van onze tijd, in het begin van de jaren negentig een Reynaertbeeld van De Smedt uit de rozentuin van Select Delforge in Belsele had geschilderd. 'Knipselarcheoloog' en vossenjager Rik van Daele liet zien hoe en wanneer het schilderij van Tuymans tot stand was gekomen. Na de lezing, die georganiseerd werd ter ere van en in nagedachtenis aan Herman Heyse (1937-1992), medestichter en redacteur van *Tiecelijn* en stichtend voorzitter van d'EUZIE, was er tijd voor een informele babbel bij een Reynaertbiertje.

04 04 15

Het voorzitterschap van het IGP Het Land van Reynaert inspireerde het bestuur van het Streekmuseum De Vier Ambachten om de Eindhovense kunstenaar Theo van de Goor opnieuw uit te nodigen om zijn Reynaertwerk te tonen in de fraaie expositie *Reynaert, de Rekel uit de Regio*. Bezoekers konden enkele tientallen tekeningen en olieverfschilderijen bekijken en ook enkele bijzondere 'Reynartefacten' bewonderen (waaronder een fraaie driedimensionale vos beschilderd met tekstfragmenten). De expo (die liep van 4 april tot 26 juli) was voor de bezoeker meteen ook een aanleiding om de vaste Reynaertcollectie van het museum te bezoeken.

20 04 15

De *Dialogus Creaturarum, dat is Twispraec der creaturen van Geraert Leeu* (Gouda 1481) werd gepubliceerd als diplomatische editie in de *Digitale Bibliotheek voor de Nederlandse letteren* (DBNL). Editeur Hans Rijns maakte gebruik van de druk die berust in de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag. *De Twispraec* bestaat uit een proloog, een uitgebreide inhoudsopgave en 122 dialogen met een moraliserende strekking. Het boek wordt afgesloten met een vijfregelig colofon. Per dialoog vindt een (twist)gesprek plaats tussen twee schepselen Gods (creaturen): planeten, metalen, stenen, planten, bomen, dieren en mensen. Van dit boek bestond nog geen editie. Zie http://www.dbnl.org/tekst/leeu002diag02_01/.

26 04 15

Tijdens het literaire weekend *Archipel* en naar aanleiding van de Erfgoeddag organiseerde het Reynaertgenootschap in thuisbasis Sint-Niklaas een wandeling op zoek naar literaire en andere (stads)vossen. Langs het parcours ontdekten de deelnemers in het stadhuis een Reynaertglasraam van Georges Staes uit 1967 en arts-and-craftspanelen van Henri Verbuecken uit 1894, een raaf van graffitikunstenaar Roja en enkele recente bibliotheke Reynaertaanwinsten uit de collectie van de Bibliotheca Wasiana.

09 05 15

In 1955 publiceerde Louis Paul Boon zijn Reynaertroman *Wapenbroeders*. Om de zestigste verjaardag van deze uitgave te vieren stelde het Louis Paul Boongenootschap zijn voorjaarsbijeenkomst 2015 in cultuurcentrum De Werf in Aalst in het teken van een van Boons beste werken (althans volgens de auteur zelf). Rik van Daele hield de gelegenheidslezing over Boons Reynaertbronnen. Tijdens dezelfde namiddag werd auteur, cineast, politicus en Aalstenaar Lucas vander Taelen aangesteld als de nieuwe voorzitter van het Boongenootschap.

01 07 15

De Koninklijke Academie van Nederlandse Taal- en Letterkunde (KANTL) stelde in kasteel Beauvoorde in Vinkem (Veurne) de nieuwe literaire canon voor: de lijst van '50 +1' werken wil een overzicht geven van de Nederlandstalige literatuurgeschiedenis vanuit Vlaams perspectief. *Van den vos Reynaerde* staat (evident) in het lijstje. De Reynaertpagina van de nieuwe canon is te vinden op <http://literairecanon.be/werken/van-den-vos-reynaerde>.

14 07 15

Het afscheid van onze gewaardeerde bureauredacteur Willy Devreese kwam veel te vroeg. Een kort zelfportret schetst Willy ten voeten uit: 'Willy Devreese (Tielt, 20 december 1949). Afgestudeerd aan de lagere normaalschool Sint-Thomas in Brussel. Sinds 1968 onderwijzer aan de Vrije Centrumschool in Marke. Reynaerdiot, d.w.z. verzamelt min of meer betaalbare Reynaertuitgaven en vossenprullaria. Schoolmeestert soms met de rode pen in Tieceelijnteksten. Literair consument, non-producent. Leest en herleest favoriete auteurs,

zoals Elsschot, Nescio, Carmiggelt, Hotz, Crone, Voskuil, Van het Reve (Karel), Höweler. Leest nooit ofte nimmer handleidingen, contracten of rekeningafschriften.'

15 07 15

Van 15 tot en met 19 juli 2015 vond aan de universiteit van Zürich het eenentwintigste congres van de International Reynard Society (IRS) plaats. Drie Tiecelijnredacteurs, Paul Wackers, Hans Rijns en Rik van Daele, en twee medewerkers, Gert-Jan van Dijk en IRS-voorzitter Baudouin van den Abeele, gaven een lezing op dit internationale colloquium met deelnemers van Brazilië tot Japan en van Rusland tot Australië. Het aantal echte Reynaertlezingen was beperkt. (Geen van de vijf Tiecelijnmedewerkers had trouwens een Reynaertlezing als onderwerp!) Diverse van deze teksten worden later in *Reynardus* of *Tiecelijn* gepubliceerd. Het volgende congres van IRS vindt plaats in het Engelse Reading van 12 tot 16 juli 2017.

29-30 08 15

Een van de hoogtepunten van het Hulsterse voorzitterschap van het IGP Het Land van Reynaert 2016 waren de Hulster Vestingdagen eind augustus. De stad was in een Reynaertbad ondergedompeld en overal staken vossen de kop op. Vele Hulstenaren hadden hun woning met Reynaerttaferelen versierd en op diverse plekken werd het Reynaertverhaal op straat verteld, o.a. door Frans de Schepper in de Frans van Waesberghestraat. In de basiliek was een prachtige tentoonstelling te zien met de kostuums van de Hulster Reynaertspelen. Frans Hakkemars speelde Reynaertpoppenkast en het Opera- en Belcantogenootschap uit Sint-Niklaas bracht een voorproefje van *Reynaert, de Musical*, een productie van librettist Els Hoefman en componist Marc van den Broecke, die in het paasweekend van 2016 zou worden uitgevoerd. Bij de opening van het gebeuren werden de laureaten van de stripwedstrijd van het IGP bekendgemaakt. David Audenaert mocht als winnaar een cheque van 1250 euro in ontvangst nemen en zou zich meteen naar zijn tekentafel reppen om er de twee opdrachten die het bestuur van het IGP hem had opgelegd (namelijk alle gemeenten van het IGP in de strip verwerken én een moderne, tijdsgebonden 'Reynaert 2.0' creëren) tot een goed eind te brengen. Tiecelijnredacteur Peter Everaers maakte deel uit van de stuurgroep die het Reynaertjaar in Hulst coördineerde.

06 09 15

De Kunstraad Hulst schreef in 2015 voor alle kunstdisciplines een wedstrijd uit die bedoeld was voor amateurs en professionals. Inhakend op het voorzitterschap van het IGP Het Land van Reynaert werd 'de Oude Vos' het onderwerp, maar wel in een nieuw jasje: de Kunstraad hoopte vooral op interpretaties van het concept dat elke tijd zijn eigen Reynaertbeeld creëert. Dat beeld is niet uniform, niet doorzichtig, niet helder, en dat is het ook nooit geweest. 'Iedere kunstenaar kon er zijn eigen invulling aan geven; verleider, misleider, schijnheilige, rebel, humorist, intellectueel, nationalist, politicus, duivel, schurk, schelm, dief,

moordenaar, vader, echtgenoot, minnaar en leugenaar' ... 'De vos gekoppeld aan macht, aan onze politieke leiders, die in de ogen van vele burgers marionet én poppenspeler zijn, met de touwtjes stevig in handen?' De juryselectie was van 21 augustus tot 10 september te zien in 's Landshuis in de Steenstraat. Daar kon het publiek zijn stem uitbrengen voor de publieksprijs. We zagen er enkele knappe, kunstzinnige en creatieve pareltjes. De wedstrijd werd gewonnen door de Belgische Cathy Janssen.

13 09 15

In Sint-Niklaas stond de Open Monumentendag Vlaanderen 2015 in het teken van kerken en kapellen. Rond dit thema werkten het Reynaertgenootschap en de Culturele Centrale Boontje samen aan een dagje 'kapellekensbaan' in Sint-Niklaas. CC Boontje startte *De Kapellekensbaan I*'s morgens aan de Heikapel in de Beeldstraat, waar Marcella Piessens het werk van L.P. Boon aan de passanten voorlas. Na de middag vond *De Kapellekensbaan II* plaats in de kapel van de Paterskerk met een voorleesmarathon van de 23 Reynaertstukjes uit *De Kapellekensbaan*. Jo Boon, de zoon van Louis, gaf de aftrap. 73 bezoekers zorgden ervoor dat de kleine kapel van het gebouw de hele namiddag barstensvol zat.

19 09 15

Een delegatie van de Utrechtse mediëvistenvereniging Firapeel bezocht het land van Reynaert. De vereniging werd op 23 januari 1984 opgericht door studenten van de vakgroep Nederlands van de Universiteit Utrecht. Ze staat open voor iedereen die geïnteresseerd is in de middeleeuwen en probeert zoveel mogelijk disciplines op het gebied van de middeleeuwen te bestrijken, zoals (kunst)geschiedenis, letterkunde, architectuur, muziek, (volks)devotie, volkscultuur etc.

Met deze doelstelling in het achterhoofd is de naam van de vereniging makkelijk te verklaren. Werd voor de definitieve oprichting nog gedacht aan namen als De blauwe Schuit, Brandaan etc., al spoedig werd gekozen voor de luipaard uit het middeleeuwse epos *Van den vos Reynaerde*. Net zoals de luipaard aan het eind van het Reynaertverhaal de dieren met elkaar probeert te verzoenen, zo wil de vereniging mensen en onderwerpen uit verschillende disciplines in één vereniging samenbrengen. Het aantal leden bedraagt circa 235.

De pelgrimage werd met een touringcar door 25 'Firapelers' ondernomen. In Sint-Niklaas ontving reisleider Rik van Daele het gezelschap bij de Reynaertbank en begroette tezamen met burgemeester Lieven Dehandschutter de pelgrims – waarna in kasteel Walburg koffie en Reynaertbonbons klaarstonden. Nadien vertrok de bus naar Hulst langs de beeldengroep 'Free-Foxes' van Caroline Coolen. In Hulst bekeek het gezelschap het Reynaertmonument bij de Gentse Poort en was er voor de geïnteresseerden een rondleiding door de Sint-Willibrordusbasiliek o.l.v. Trude Gielen. Na de lunch wandelde men naar de Keldermanspoort. Via de Boudelogronden in Klein-Sinaai reed men verder naar Daknam, waar de Onze-Lieve-Vrouwewerk werd bezocht, die speciaal voor Firapeel geopend was, en er werd op het dorpsplein genoten van Belgische bieren. In de Stedelijke Musea van Sint-Niklaas bewonderden de gas-